

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje
Republike Srpske
za period 01.01 – 31.12.2022. godine**

Broj: RV025-23

Banja Luka, 31.03.2023. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja.....	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	3
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	3
III	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	4
IV	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI).....	5
	1. Uvod.....	5
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	5
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	5
	4. Nabavke.....	6
	5. Priprema i donošenje budžeta	7
	6. Finansijski izvještaji	8
	6.1. Prihodi i primici, rashodi i izdaci	8
	6.1.1. Prihodi i primici.....	8
	6.1.2. Rashodi i izdaci	9
	6.2. Imovina, obaveze i izvori.....	12
	6.2.1. Nefinansijska imovina.....	12
	6.2.2. Finansijska imovina i razgraničenja.....	13
	6.2.3. Obaveze i razgraničenja	15
	6.2.4. Vlastiti izvori.....	16
	6.3. Vanbilansna evidencija	16
	6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	16
	6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje	17

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske koji obuhvataju: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u glavnoj knjizi trezora na računovodstvenom fondu 01; Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 i Pregled imovine, obaveza i izvora sa stanjem na dan 31.12.2022. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine; prihode, primitke, rashode i izdatke, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije je detaljnije opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 – Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, finansijske izvještaje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske čine tabelarni pregledi navedeni u našem Izvještaju. Usvojeni okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj podrazumijeva da se sve transakcije, procjene i politike odmjerauju u odnosu na usaglašenost sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Revizijski nalazi i zaključci o fer i istinitoj prezentaciji finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske se oslanjaju na propisani okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Zbog činjenice da se u predmetnim finansijskim izvještajima ne prezentuje finansijski rezultat, ne izražavamo mišljenje o finansijskom rezultatu za 2022. godinu.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u obrazloženjima uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 31.03.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske za 2022. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske za 2022. godinu su u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Banja Luka, 31.03.2023. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Zakon o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2022. godinu,
- Odluka o usvajanju Drugog rebalansa budžeta Republike Srpske za 2022. godinu,
- Zakon o trezoru,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o sistemu javnih službi,
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju,
- Zakon o radu,
- Zakon o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske,
- Zakon o doprinosima,
- Pravilnik o uslovima, načinu obavještanja, obračunavanja i uplate doprinosa,
- Zakon o porezu na dohodak (Glava I-IV, VI, X, XII i XIII),
- Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak,
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida, član 26. i 27,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole,
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u javnim službama Republike Srpske,
- Odluka o utvrđivanju cijene rada,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

IV IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond), čiji je osnivač Vlada Republike Srpske, je institucija koja vrši javna ovlaštenja radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i obavlja poslove u skladu sa članom 98. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 134/11, 82/13, 96/13, 103/15, 111/21 i 15/22) – u daljem tekstu: Zakon o PIO. Na organizaciju i rad Fonda primjenjuje se zakon kojim se uređuje sistem javnih službi. Poslovne aktivnosti iz svog djelokruga Fond obavlja kroz filijale (Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Prijedor, Istočno Sarajevo i Trebinje) i poslovnice u sastavu filijala. Sjedište Fonda je u Bijeljini.

Fond je osnivač Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: PREF) u koji prenosi imovinu stečenu po osnovu propisa o privatizaciji, kao i Društva za upravljanje Penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske (u daljem tekstu: Društvo za upravljanje PREF-om).

Fond je budžetski korisnik čije finansijsko poslovanje se u potpunosti obavlja preko jedinstvenog računa trezora i čija glavna knjiga je u cjelosti u sastavu glavne knjige trezora Republike Srpske (u nastavku: GKT). Članom 152. Zakona o PIO i članom 32. Statuta Fonda („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 31/16, 48/19 i 96/21) definisano je da se sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i sredstva za rad Fonda obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske u skladu sa propisima koji uređuju budžetski sistem i trezorsko poslovanje. Sredstva po osnovu doprinosa, dobiti PREF-a, izdavanja u zakup i prodaje imovine Fonda, usluga stručne službe, subvencija i donacija, naknade štete pričinjene Fondu, kao i ostala sredstva pripadaju budžetu Republike Srpske.

Predmet revizije su pojedinačni finansijski izvještaji Fonda, sačinjeni na osnovu evidentiranih transakcija u okviru glavne knjige trezora.

Na dostavljeni nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01 – 31.12.2022. godine Fond nije imao primjedbi.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je finansijsku reviziju Fonda za 2021. godinu. U revizijskom izvještaju za pomenutu godinu nije bilo preporuka.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Fonda je definisana organizacija, obim poslova, prava, obaveze, odgovornosti i nadležnosti, zastupanje i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.

Organi Fonda su upravni odbor (koji broji devet članova) kao organ upravljanja i direktor kao organ rukovođenja, koje imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske na period od četiri godine. Članovima upravnog odbora je mandat prestao razrješenjem u februaru 2022. godine. Vlada Republike Srpske je svojim rješenjima u toku 2022. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/22, 47/22, 81/22 i 107/22) imenovala u statusu vršioca dužnosti na period od 60 dana ukupno osam članova upravnog odbora Fonda. Do kraja revizije nije okončan izbor i imenovanje članova novog upravnog odbora Fonda.

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Fondu definisana je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je sistematizovano 363 radnih mjesta za 567 izvršilaca. Na dan 31.12.2022. godine u Fondu je bilo zaposleno ukupno 549 izvršilaca, od toga 530 na neodređeno vrijeme i 19 na određeno vrijeme od kojih su četiri pripravnika. U toku 2022. godine radni odnos na neodređeno vrijeme u Fondu je zasnovalo 30 izvršilaca. Od navedenog broja sa 28 je nakon provedene konkursne procedure

zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme, dok su dva radnika vraćena na posao nakon isteka neplaćenog odsustva i mirovanje prava i obaveza iz radnog odnosa. Radni odnos na određeno vrijeme u toku 2022. godine zasnovalo je 47 izvršilaca, od čega 37 zbog povećanog obima poslova, četiri zbog zamjene odsutnog radnika i šest pripravnika. Tokom godine, radni odnos u Fondu je prestao za 77 izvršilaca, od čega 27 na neodređeno vrijeme i 50 na određeno.

Način obavljanja poslova iz osnovne djelatnosti, definisan je procedurama i uputstvima po svim pojedinačnim aktivnostima. Dokumentacija je dostupna zaposlenima preko internog informacionog servisa. Primjenom integrisanog sistema menadžmenta, ostvorena je jednoobraznost dokumentacije u radu svih filijala u pogledu primjene zahtjeva standarda ISO 9001.

Poslovníkom integrisanog sistema menadžmenta Fonda, kreirane su procedure i uputstva po svim pojedinačnim aktivnostima kojima su definisane kontrolne aktivnosti u sprovođenju i preduzimanju odgovarajućih radnji, a koje se odnose na upravljačke kontrolne postupke, planiranje i izvještavanje, upravljanje ljudskim resursima, administrativne kontrolne postupke, upravljanje imovinom, javne nabavke, finansijsko-računovodstvene kontrolne postupke, funkcionisanje informacionog sistema, fizičku zaštitu objekata i opreme, zaštitu zdravlja zaposlenih i bezbjednost na radu, informisanje i komunikaciju i nadgledanje i preispitivanje sistema.

Jedinica za internu reviziju uspostavljena je kao poseban organizacioni i funkcionalno nezavisan dio Fonda u kome je sistematizovano ukupno pet mjesta od čega jedno radno mjesto – rukovodilac jedinice i četiri interna revizora. Sva navedena mjesta su popunjena. U toku 2022. godine planirane su i izvršene 21 interna revizija za koje su sačinjeni konačni izvještaji.

U skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/22), Fond je sačinio godišnji izvještaj elektronskim popunjavanjem obrasca Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za period januar – decembar 2022. godine sa priložima.

U skladu sa Rješenjem o imenovanju komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog nisu utvrđene neusklađenosti sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21).

Revizijom nisu utvrđeni nedostaci sistema internih kontrola čime su stvorene pretpostavke za funkcionisanje istih na način da obezbijede istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa zakonima i drugim propisima.

4. Nabavke

Plan javnih nabavki Fonda za 2022. godinu usvojen je 27.12.2021. godine. Fond je izvršio dvije izmjene i dopune pomenutog plana. Ukupna planirana vrijednost nabavki za 2022. godinu nakon izmjena i dopuna iznosi 8.109.790 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV).

Planom je predviđeno provođenje 129 postupaka javnih nabavki i to 18 otvorenih postupaka u vrijednosti od 1.821.090 KM, 18 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 317.210 KM, dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci u vrijednosti od 376.070 KM, pet postupaka za usluge iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama u vrijednosti od 141.200 KM, 69 direktnih sporazuma u vrijednosti od 165.630 KM i 18 postupaka koji su prema članu 10. stav (1) tačke (e) i (d) izuzeti od primjene

odredaba pomenutog zakona u vrijednosti od 5.288.590 KM (od čega se na usluge isplate penzija odnosi 4.359.000 KM).

Prema izvještaju o realizaciji plana nabavki Fond je u toku 2022. godine okončao proceduru za ukupno 152 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 2.568.150 KM (nabavke predviđene planom javnih nabavki i nabavke pokrenute na osnovu posebnih odluka o pokretanju postupka javne nabavke). U navedeni iznos nisu uključene nabavke koje su izuzete od primjene odredbi pomenutog zakona.

Realizovano je 19 otvorenih postupaka javne nabavke uključujući i zaključene okvirne sporazume u ukupnoj vrijednosti od 1.720.457 KM, dok je vrijednost zaključenih ugovora nakon provedenih postupaka ove vrste, a koje se odnose na 2022. godinu u iznosu od 1.471.860 KM, 13 putem konkurentna zahtjeva za dostavljanje ponuda u iznosu od 196.742 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja u vrijednosti od 375.900 KM, 116 ostupaka putem direktnog sporazuma ukupne vrijednosti od 154.689 KM i tri postupaka za usluge iz Aneksa II dio B zakona ukupne vrijednosti 120.362 KM.

Revizijskim ispitivanjem su obuhvaćeni provedeni postupci javnih nabavki planirane vrijednosti od 1.535.130 KM i to 10 otvorenih postupaka u vrijednosti od 1.443.450 KM, četiri konkurentna zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 71.700 KM i 116 ostupaka putem direktnog sporazuma ukupne vrijednosti od 154.689 KM, što čini oko 65% od ukupno planirane vrijednosti javnih nabavki.

Za realizaciju projekta „Nabavka sistemskih komponenti IT infrastrukture u Fondu“ planirana je nabavka iz sredstava koja su odobrena Odlukom o izmjenama odluke o određivanju prioritetnih projekata iz programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz budžeta u 2022. godini od 14.04.2022. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 33/22). Fond je proveo postupke za nabavku računarske opreme (radnih stanica i skenera), usluga nadogradnje integrisanog informacionog sistema i centralne sigurnosne zaštite od vanjskog uticaja (Firewall) faza II. Način i postupak realizacije projekata koji se finansiraju iz programa javnih investicija Republike Srpske definisan je Uputstvom za realizaciju projekata koji se finansiraju iz budžetskih sredstava za javne investicije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 102/19) prema kojem postupke javnih nabavki provodi nosilac projekta odnosno Fond, a plaćanje računa dobavljačima vrši Ministarstvo finansija Republike Srpske.

Kod revizijom obuhvaćenih postupaka javnih nabavki nisu utvrđene značajnije neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

U skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16) Fond je u predviđenom roku sačinio i dostavio Ministarstvu finansija Republike Srpske budžetske zahtjeve po instrukcijama 1. i 2. za period 2022 – 2024. godine sa obrazloženim planskim iznosima.

Zajedno sa budžetskim zahtjevom po instrukciji 2. u iznosu od 1.249.076.600 KM Fond je dostavio i Zahtjev za dodatnim budžetskim okvirom za 2022. godinu, kojim je zatraženo povećanje budžeta za iznos od 62.148.700 KM. Povećanje budžeta namijenjeno je za doznake po osnovu penzijskog osiguranja u iznosu od 45.829.300 KM (usklađivanja vrijednosti boda za obračun penzija) i izdatke za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina u iznosu od 16.319.367 KM.

Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2022. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 121/21) Fondu je odobren budžetski okvir u iznosu od 1.291.974.700 KM. Odlukom o usvajanju Drugog rebalansa budžeta Republike Srpske za 2022. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 106/22) Fondu je odobren budžetski okvir u iznosu od 1.384.667.900 KM i to za rashode za lična primanja zaposlenih

u iznosu od 15.835.400 KM, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga u iznosu od 6.836.000 KM, doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja u iznosu od 1.361.000.000 KM, rashode po sudskim rješenjima u iznosu od 300.000 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 267.000 KM i ostale izdatke u iznosu od 429.500 KM. Najznačajnije povećanje budžetskog okvira u odnosu na prvobitno usvojeni budžet odnosi se na pozicije rashoda za lična primanja za iznos od 1.364.600 KM, doznaka iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja za iznos od 90.797.000 KM i rashoda za isplatu penzija 448.500 KM (usluge platnog prometa isplate penzija putem pošta u Bosni i Hercegovini).

Uvećanje budžetskog okvir za rashode za lična primanja je rezultat uvećanja cijene rada za 10% od 01.05.2022. godine, kao i uvećanje koeficijenata koje je usledilo stupanjem na snagu Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 68/22). Takođe, shodno odredbama člana 83. i 84. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranja, a na osnovu odluka Vlade Republike Srpske odobren je dodatni budžetski okvir za redovno usklađivanje penzija (uvećanje za 3,36%) i vanredno usklađivanje opšteg boda i penzija (uvećanje za 0,64%). Pored navedenog povećanja, a radi ublažavanja negativnih efekata inflacije, Vlada Republike Srpske je odobrila dodatno uvećanje penzija za 10% od maja 2022. godine.

Nakon usvojenog Drugog rebalansa budžeta provedeno je ukupno šest realokacija u ukupnom iznosu od 53.200 KM. Realokacije su izvršene u okviru budžeta Fonda, od čega 47.200 KM po rješenjima direktora Fonda i 6.000 KM po rješenju Vlade Republike Srpske. Preraspodjela sredstva između pozicija rashoda i izdataka u okviru budžeta je izvršena u skladu sa članovima 8. i 13. Zakona o izvršenju budžeta za 2022. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 121/22, 53/22 i 106/22).

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Fond ima status budžetskog korisnika čija je glavna knjiga u sastavu GKT i prema članu 46. i 47. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/17 i 17/22) vrši izvještavanje na nivou Fonda. Fond je sačinio propisane obrasce godišnjih izvještaja: Obrazac 2.01 – Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenom fondu 01, Obrazac 3a – Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima 01 do 05, Obrazac 4a - Funkcionalna klasifikacija rashoda i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u GKT, Obrazac 5a - Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih u GKT i pisano Obrazloženje uz finansijske izvještaje.

6.1. Prihodi i primici, rashodi i izdaci

6.1.1. Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u ukupnom iznosu od 8.317.239 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Prihodi Fonda su iskazani u iznosu od 7.439.059 KM. Odnose se na neporeske prihode, prihode obračunskog karaktera i transfere unutar iste jedinice vlasti.

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.400.582 KM i najvećim dijelom se odnose na ostale neporeske prihode.

Ostali neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.386.093 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu vraćenih penzija (od strane poslovnih banaka u Republici Srpskoj)

koje su bile doznačene korisnicima u inostranstvu ali su zbog nemogućnosti isplate krajnjim korisnicima vraćene Fondu u iznosu od 1.000.256 KM, odštetnih zahtjeva naplaćenih od nosioca osiguranja u zemlji i inostranstvu u iznosu od 88.875 KM, izdavanja različitih uvjerenja u iznosu od 8.025 KM, prihode po osnovu kamata po sudskim rješenjima u iznosu od 81.935 KM i regresnih postupaka u iznosu od 38.451 KM.

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 204.640 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu otpisa obaveza za neisplaćene penzije u ranijim obračunskim periodima u iznosu od 54.145 KM (jer nije bilo moguće uručiti penzije korisnicima ili nasljednicima), ostale prihode obračunskog karaktera u iznosu od 111.001 KM (odnose se na naplaćena potraživanja iz regresnih postupaka koja su u ranijim periodima bila korigovana, zatim po osnovu utvrđivanja fer vrijednosti mobilnih telefona nabavljenih u okviru paketa telekomunikacionih usluga), po osnovu ukidanja rezervisanja u sudskim postupcima u iznosu od 16.765 KM i slično.

Transferi unutar iste jedinice vlasti su iskazani u iznosu od 5.833.837 KM, a odnose se na transfere po osnovu odluka Vlade Republike Srpske na ime programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja ili likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja.

U cilju rješavanja socijalnih problema uzrokovanih privatizacijom preduzeća, Narodna skupština Republike Srpske je donijela: Osnove programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/03), Odluku o kriterijima i dodatnim procedurama za odlučivanje po zahtjevima za socijalno zbrinjavanje radnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/04 i 16/06) i Odluku o produženju primjene Programa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/06).

Vlada Republike Srpske je u 2022. godini donijela pet odluka o odobravanju sredstava. Odluke su donesene na osnovu programa i odluka Narodne skupštine Republike Srpske iz ranijih godina, a u cilju rješavanja socijalnih problema uzrokovanih privatizacijom preduzeća.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 878.180 KM, a odnose se na primitke od finansijske imovine i ostale primitke.

Primici od finansijske imovine iskazani su u iznosu od 572.476 KM, a čine ih primici od naplate zajmova datih zaposlenim radnicima (zajmovi dati u periodu do 2001. godine) u iznosu od 34.640 KM i primici po osnovu regresnih postupaka (neosnovane preplate penzija u ranijim godinama) u iznosu od 537.836 KM.

Ostali primici su iskazani u iznosu od 305.705 KM, a odnose se na ostale primitke u iznosu od 10.323 KM i ostale primitke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 295.382 KM.

Ostali primici iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti se odnose na primitke po osnovu refundacija plata za vrijeme porodiljskog odsustva zaposlenih koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja u iznosu od 288.186 KM i na primitke od jedinica lokalne samouprave po osnovu zapisnika o poravnanju u iznosu od 7.196 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Budžetski rashodi (osim rashoda obračunskog karaktera) i izdaci iskazani su u iznosu od 1.384.247.145 KM, što je u okviru Drugog rebalansa budžeta i naknadno izvršenih realokacija.

Ukupni rashodi su iskazani u iznosu od 1.385.124.573 KM. Odnose se na tekuće rashode u iznosu od 1.383.573.865 KM i rashode obračunskog karaktera u iznosu od 1.550.707 KM.

6.1.2.1. Tekući rashodi

Tekući rashodi se odnose na rashode za lična primanja zaposlenih, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga, grantove, doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja i rashode po sudskim rješenjima.

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani u iznosu od 15.655.423 KM, a čine ih rashodi za bruto plate zaposlenih u iznosu od 14.436.001 KM, rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 409.921 KM, rashodi za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata u iznosu od 595.117 KM i bruto rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći u iznosu od 214.384 KM.

Rashode za bruto plate zaposlenih najvećim dijelom čine rashodi za osnovnu platu, rashodi za uvećanje osnovne plate po osnovu radnog staža i rashodi za porez i zbirne doprinose na platu.

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada najvećim dijelom čine rashodi za naknade za prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, dnevnice za službena putovanja i doprinos za dobrovoljno penzijsko osiguranje na teret poslodavca.

Rashode za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata čine rashodi za naknadu plata za vrijeme bolovanja i porodijskog odsustva koji se ne refundiraju, porezi na naknade koji se ne refundiraju i zbirni doprinosi koji se ne refundiraju.

Rashode za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto) najvećim dijelom čine rashodi za otpremnine, novčane pomoći prilikom rođenja djeteta, u slučaju smrti radnika i člana uže porodice, te u slučaju teže bolesti ili invalidnosti.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 6.706.388 KM, a odnose se na rashode po osnovu zakupa, utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga, režijskog materijala, tekućeg održavanja, putovanja i smještaja, stručnih usluga i na ostale neklasifikovane rashode.

Rashodi po osnovu zakupa iskazani su u iznosu od 35.906 KM, a najvećim dijelom se odnose na zakup poslovnih prostora za rad poslovnica u Čelincu, Ugljeviku, Jezeru, Derventi, Stanarima, Kostajnici i Novom Goraždu, kao i za smještaj arhive u Banjoj Luci.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 1.316.615 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu poštanskih usluga, utroška električne energije, usluga centralnog grijanja, usluga fiksnih i mobilnih telefona i korišćenja interneta.

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 127.959 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode za obrasce i papir, registratore, fascikle i omote, ostali kancelarijski materijal i materijal za održavanje čistoće.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 105.817 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode za usluge i materijal za tekuće održavanje i popravku zgrada, tekuće održavanje prevoznih sredstava i usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje opreme.

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 88.926 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu utroška benzina i smještaja i hrane na službenim putovanjima u zemlji i u inostranstvu.

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 4.885.936 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode za usluge isplata izvršenih preko pošta (na osnovu zaključenih ugovora sa operaterima poštanskog saobraćaja u Republici Srpskoj i u Federaciji Bosne i

Hercegovine), održavanja računarskih programa, održavanja licenci, štampanja, osiguranja zaposlenih, prevođenja i ostale usluge.

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 145.130 KM. Najvećim dijelom se odnose na rashode za bruto naknade članovima upravnog odbora, doprinose za profesionalnu rehabilitaciju invalida, bruto naknade volonterima i po osnovu ostalih neporeskih naknada na teret poslodavca.

Doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja su iskazane u iznosu od 1.360.894.455 KM, a odnose se na doznake za neto penzije u iznosu od 1.347.447.480 KM i doznake Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske po osnovu penzijskog osiguranja u iznosu od 13.446.975 KM.

U toku 2022. godine izvršeno je jedno redovno i dva vanredna usklađivanja opšteg boda i penzija. Odlukom o usklađivanju vrijednosti opšteg boda izvršeno je redovno usklađivanje, odnosno povećanje penzija za 3,36% počevši od 01.01.2022. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 8/22). Odlukom o vanrednom usklađivanju opšteg boda i penzija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 6/22) izvršeno je vanredno povećanje opšteg boda za 0,64% počevši od 01.01.2022. godine. Takođe, Odlukom o vanrednom usklađivanju opšteg boda i penzija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 38/22) izvršeno je vanredno povećanje opšteg boda za 10% počevši od 01.05.2022. godine. Rashodi na ime distribucije penzija su navedeni na ranije pomenutoj poziciji rashoda (rashodi za stručne usluge). Pitanja primjene propisa u samom radu prilikom donošenja privremenih i konačnih rješenja za ostvarivanje prava na penziju nisu bila predmet ove revizije.

Prema podacima o isplati penzija i drugih primanja za decembar 2022. godine, u Fondu je evidentirano 276.309 korisnika prava na penziju i 194 korisnika prava na naknade za tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje koji to pravo koriste kao jedino pravo. U matičnoj evidenciji osiguranika na dan 31.12.2022. godine registrovana su 327.784 osiguranika za koje se obračunavaju doprinosi. Prosječna samostalna penzija u izvještajnom periodu iznosila je 461 KM, a prosječna penzija, uzimajući u obzir i srazmjerne penzije 404 KM. U izvještajnom periodu ostvareno je ukupno 15.803 prava na penziju, od čega 10.904 starosnih, 3.595 porodičnih i 1.304 invalidskih.

Sredstva po osnovu doprinosa i sredstva iz dobiti PRAF-a, pripadaju budžetu Republike i evidentiraju se u glavnoj knjizi trezora Republike na organizacionom kodu Ministarstva finansija Republike Srpske.

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su iznosu od 314.599 KM i najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu isplate glavnice duga i ostale rashode po sudskim rješenjima.

6.1.2.2. Rashodi obračunskog karaktera

Iskazani su u iznosu od 1.550.707 KM i najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijske imovine u iznosu od 759.102 KM, po osnovu amortizacije u iznosu od 742.857 KM i na gubitke po osnovu rashodovanja imovine u iznosu od 15.252 KM. Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijske imovine najvećim dijelom se odnose na ispravku vrijednosti akcija u Poštanskoj štedionici Republike Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 661.423 KM, te po osnovu regresnih postupaka (tačka 6.2.2. izvještaja).

6.1.2.3. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 673.280 KM, što je u okviru Drugog rebalansa budžeta i naknadnih realokacija. Odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu i ostale izdatke.

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 240.427 KM, a najvećim dijelom se odnose na izdatke za nabavku računarske opreme, kancelarijskog namještaja, za

investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju kancelarijskih objekata i prostora, za nabavku računarskih programa i za zalihe materijala, robe i sitnog inventara.

Ostali izdaci su iskazani u iznosu od 432.853 KM, a najvećim dijelom se odnose na izdatke po osnovu poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 2.285 KM i izdatke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 430.568 KM.

Ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u potpunosti se odnose na izdatke koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu naknade plata za vrijeme porodiljskog odsustva i bolovanja.

6.2. Imovina, obaveze i izvori

6.2.1. Nefinansijska imovina

Nefinansijska imovina Fonda je iskazana u iznosu od 30.413.535 KM bruto vrijednosti, 12.326.433 KM ispravke vrijednosti i 18.087.103 KM neto vrijednosti. U cjelosti se odnosi na nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima, a čini je proizvedena stalna imovina, dragocjenosti i neproizvedena stalna imovina.

Proizvedena stalna imovina se odnosi na zgrade i objekte, opremu, investicionu imovinu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 22.091.218 KM bruto vrijednosti, 6.624.250 KM ispravke vrijednosti i 15.466.968 KM neto vrijednosti. Odnose se na ukupno 105 različitih objekata u kojima su smješteni centralna služba, filijale i poslovnice Fonda, kao i ostali objekti. U toku 2022. godine izvršena su ulaganja u objekte po osnovu rekonstrukcije i dogradnje u vrijednosti od 14.338 KM.

Oprema je iskazana u iznosu od 4.710.965 KM bruto vrijednosti, 3.633.675 KM ispravke vrijednosti i 1.077.291 KM neto vrijednosti. Najvećim dijelom se odnosi na računarsku opremu, kancelarijski namještaj i motorna vozila. U toku 2022. godine izvršena je nabavka opreme ukupne vrijednosti od 742.180 KM, dok neto vrijednost otpisa opreme na osnovu stanja utvrđenog redovnim godišnjim popisom iznosi 15.252 KM.

Navedeno ukupno povećanje na opremi odnosi se na nove nabavke iz sredstava Fonda u iznosu od 223.001 KM, primljene donacije u iznosu od 23.851 KM i na nove nabavke iz sredstava sa organizacionog koda Ministarstva finansija Republike Srpske u iznosu od 495.327 KM (po osnovu realizacije programa javnih investicija Republike Srpske za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 965.000 KM, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 33/22).

Povećanje vrijednosti opreme realizovane iz sredstava Fonda najvećim dijelom se odnosi na nabavke informatičke opreme u ukupnom iznosu od 180.242 KM, klima uređaja u iznosu od 24.976 KM i slično. Vrijednost primljenih donacija se odnosi na utvrđenu fer vrijednost mobilnih telefona nabavljenih od pružaoca telekomunikacionih usluga u okviru platnih paketa regulisanih posebnim ugovorima. Nove nabavke iz sredstava sa organizacionog koda ostale budžetske potrošnje Ministarstva finansija Republike Srpske se u potpunosti odnose na nabavke informatičke opreme.

Investiciona imovina je iskazana u iznosu od 314.101 KM bruto vrijednosti, 119.668 KM ispravke vrijednosti i 194.432 KM neto vrijednosti. Odnosi se na vrijednost poslovnih objekata izdatih u zakup.

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana u iznosu od 2.677.139 KM nabavne vrijednosti, 1.948.840 KM ispravke vrijednosti i 728.299 KM neto vrijednosti i u cjelosti se odnosi na vrijednost računarskih programa. U toku 2022. godine izvršene su nabavke računarskih programa u ukupnoj vrijednosti od 159.599 KM (od čega iz sredstava Fonda u iznosu od 31.895 KM i iz sredstava sa organizacionog koda Ministarstva finansija Republike

Srpske u iznosu od 127.704 KM – po osnovu programa javnih investicija Republike Srpske za 2022. godinu).

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 8.931 KM bruto i neto vrijednosti i u potpunosti se odnose na umjetnička djela.

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u bruto i neto iznosu od 611.181 KM i u potpunosti se odnosi na vrijednost zemljišta na različitim lokacijama u zemlji.

6.2.2. Finansijska imovina i razgraničenja

Finansijska imovina i razgraničenja su iskazana u iznosu od 292.512.601 KM bruto vrijednosti, 7.930.196 KM ispravke vrijednosti i 284.582.405 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja.

Dugoročna finansijska imovina je iskazana u iznosu od 282.374.948 KM bruto vrijednosti, 1.916.913 KM ispravke vrijednosti i 280.458.035 KM neto vrijednosti, a čine je dugoročni plasmani (neto vrijednosti 279.244.052 KM) i dugoročna potraživanja (neto vrijednosti 1.213.984 KM). Dugoročne plasmane čine akcije i učešća u kapitalu i dugoročni zajmovi, dok dugoročna potraživanja čine ostala dugoročna potraživanja.

Akcije i učešća u kapitalu su iskazani u iznosu od 279.242.015 KM neto vrijednosti, a odnose se na akcije i udjele koje je Fond stekao na ime učešća u osnivačkom kapitalu akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću, kao i konverzije poreskog duga u akcije po osnovu odluka Vlade Republike Srpske. Akcije su registrovane u Centralnom registru hartija od vrijednosti a. d. Banja Luka. Procjenu fer vrijednosti akcija i učešća u kapitalu za akcije i učešća stečena konverzijom poreskog duga vrši Društvo za upravljanje PREF-om. Procjena fer vrijednosti se vrši na dan bilansiranja i na dan prenosa finansijske imovine na PREF.

Vrijednost akcija i učešća u kapitalu koje je Fond stekao po osnovu učešća u osnivačkom kapitalu i koje su iskazane u iznosu od 279.370.411 KM odnose se na PREF u iznosu od 278.608.988 KM, Poštansku štedionicu Republike Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 661.423 KM i na Društvo za upravljanje PREF-om a.d. Banja Luka u iznosu od 100.000 KM. U septembru 2022. godine Okružni privredni sud u Banjoj Luci je donio rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom Poštanska štedionica Republike Srpske a.d. Banja Luka. Kako u stečajnom postupku Fond nije uspio da naplati vrijednost svog uloga u pomenutoj banci izvršena je ispravka vrijednosti akcija u ukupnom iznosu od 661.423 KM.

Pored navedenog vrijednost akcija i učešća u kapitalu Fonda čine i akcije PD „Semberija“ a.d. Bijeljina i učešće u kapitalu „Zrak – DKS“ d.o.o. Teslić. Procjenu fer vrijednosti akcija navedenih društava na dan 31.12.2022. godine izvršilo je Društvo za upravljanje PREF-om a.d. Banja Luka. Time je fer vrijednost akcija PD „Semberija“ a.d. Bijeljina utvrđena u iznosu od 196.319 KM, dok je fer vrijednost učešće u kapitalu „Zrak – DKS“ d.o.o. Teslić utvrđena u iznosu od 336.708 KM.

Dugoročni zajmovi su iskazni u iznosu od 2.037 KM, a odnose se na stambene kredite date radnicima i penzionerima u periodu do 2001. godine na rok otplate do 20 godina i kamatnu stopu od 1%. U toku 2022. godine naplaćeni je ovih kredita u iznosu od 34.640 KM i po tom osnovu su iskazani primici od naplate stambenih zajmova datih radnicima. Na poziciji dugoročnih zajmova datih radnicima i penzionerima koji dospijevaju na naplatu do godinu iskazan je iznos od 1.412 KM.

Ostala dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.999.853 KM bruto vrijednosti, 785.869 KM ispravke vrijednosti i 1.213.984 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja po osnovu regresnih postupaka (preplate penzija), odnosno na više isplaćeni iznos penzija koje je Fond isplatio licima na koju ili nisu imali pravo po Zakonu o PIO ili je iznos koji im pripada trebao biti manji.

Članom 161. Zakona o PIO je propisano da lice kome je na teret Fonda izvršena isplata na koju po navedenom zakonu nije imalo pravo, obavezno je da Fondu vrati tako primljeni iznos, a članom 162. stav (1) i (2) istog zakona je propisano da se za navedeno donosi rješenje o utvrđivanju preplaćenog iznosa. Kada se utvrdi postojanje preplate, Fond donosi rješenje u kojem utvrđuje preplaćeni iznos, uslove vraćanja, rok otplate, te donosi otplatni plan (ukoliko se odobri plaćanje na rate). U skladu sa donesenim rješenjima potraživanja su evidentirana i klasifikovana na aktivne korisnike (koji primaju penziju od Fonda) i pasivne korisnike (koji ne primaju penziju od Fonda), a po roku na dugoročna i kratkoročna potraživanja.

Razlozi zbog kojih je na protivpravan način ostvareno pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja su najčešće bili zbog neprijavlivanja promjena koje utiču na korišćenje prava na penziju (prestanak redovnog školovanja, smrt korisnika, prestanak prava na porodičnu penziju, ostvareno pravo kod drugog nosioca osiguranja, ostvareno pravo na penziju po drugom osnovu i slično), zamijenjenog privremenog rješenja, izvršenog novog preračuna penzije i utvrđenog manjeg iznosa od onog koji je isplaćivan, isplaćene penzije po dva osnova, preplaćene srazmjerne i djeljive penzije i slično.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 10.137.653 KM bruto vrijednosti, 6.013.283 KM ispravke vrijednosti i 4.124.370 KM neto vrijednosti, a čine je kratkoročni plasmani neto vrijednosti 1.412 KM, kratkoročna potraživanja neto vrijednosti 485.314 KM, kratkoročna razgraničenja neto vrijednosti 46.751 i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti neto vrijednosti 3.590.893 KM.

Kratkoročni plasmani se odnose na dugoročne zajmove koji dospijevaju na naplatu do godinu dana.

Kratkoročna potraživanja najvećim dijelom čine potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (u neto iznosu od 31.571 KM) i ostala kratkoročna potraživanja (u neto iznosu od 441.710 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja su najvećim dijelom nastala po osnovu regresnih postupaka u neto iznosu od 362.539 KM, po osnovu sudskih presuda za naknadu štete u iznosu od 54.245 KM i odštetnih zahtjeva po sporazumima sa inostranim nosiocima penzijskog osiguranja u neto iznosu od 5.751 KM.

Regresna potraživanja na poziciji kratkoročnih potraživanja predstavljaju onaj dio potraživanja po regresnim postupcima (neosnovane preplate penzija) koji su dužnici (lica kojima je penzija preplaćena) bili obavezni da plate a to do kraja 2022. godine nisu učinili (potraživanja koja su dospjela na naplatu) ili će u toku 2023. godine u skladu sa planom otplate (u onim slučajevima u kojima je takav način otplate ugovoren) dospjeti na naplatu.

Sporna potraživanja su iskazana u ukupnom iznosu od 5.994.570 KM. Najvećim dijelom su nastala po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja po regresnim postupcima u iznosu od 1.321.536 KM (potraživanja koja su dospjela na naplatu a u roku od godinu dana nisu naplaćena), odštetnim zahtjevima po sporazumima sa inostranim nosiocima penzijskog osiguranja u iznosu od 71.257 KM, potraživanja u stečajnom postupku nad „Ratarstvo“ a.d. Nova Topola u stečaju u iznosu od 1.417.792 KM, „Bobar bankom“ a.d. Bijeljina u stečaju u iznosu od 320.790 KM, GP „Rad“ a.d. Bijeljina u stečaju u iznosu od 259.070 KM i Poštanskoj štedionici Republike Srpske a.d. Banjaluka u iznosu od 2.550.916 KM.

Vlada Republike Srpske dala saglasnost na konačan otpis nenaplativih potraživanja iz regresnih postupaka u iznosu od 409.616 KM („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 32/22).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti je iskazana u iznosu od 3.609.606 KM bruto vrijednosti, 18.713 KM ispravke vrijednosti i 3.590.893 KM neto vrijednosti. Čine je kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz

transakcija sa drugim jedinicama vlasti i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na potraživanja iz ranijeg perioda od jedinica lokalne samouprave i fondova obaveznog socijalnog osiguranja po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske po osnovu pogrešnih uplata u iznosu od 18.713 KM koje je u potpunosti ispravljeno, kao i potraživanja po osnovu refundacija za naknade plata po osnovu bolovanja i porodijskog odsustva zaposlenih u Fondu u ukupnom iznosu od 235.537 KM.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti su iskazana u iznosu od 3.355.356 KM i u potpunosti se odnosi na potraživanja na ime programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja ili su ispunili uslov za starosnu penziju. Fond je u svojim finansijskim izvještajima za 2022. godinu priznao pomenuto potraživanje na osnovu odluke Vlade Republike Srpske o odobravanju sredstava za socijalno zbrinjavanje radnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 8/23 od 26.01.2023. godine). Sredstva za realizaciju ovog programa su doznačena 13.02.2023. godine.

6.2.3. Obaveze i razgraničenja

Ukupne obaveze Fonda iskazane su u iznosu od 139.438.874 KM i odnose se na dugoročne obaveze u iznosu od 9.479 KM i na kratkoročne obaveze u iznosu od 139.429.395 KM.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja se odnose na obaveze za lična primanja zaposlenih, obaveze iz poslovanja, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti.

Obaveze za lična primanja zaposlenih su iskazane u iznosu od 1.467.871 KM. Odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za decembar 2022. godine u iznosu od 1.399.007 KM i za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći u iznosu od 68.864 KM. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja ove obaveze su u potpunosti izmirene.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u ukupnom iznosu od 2.401.593 KM i odnose se na obaveze iz poslovanja u zemlji u iznosu od 2.399.700 i na obaveze iz poslovanja u inostranstvu u iznosu od 1.893 KM. Najznačajnije obaveze se odnose na obaveze za nabavku roba, usluga i stalne imovine u zemlji u iznosu od 751.680 KM, obaveze po sudskim rješenjima u iznosu od 17.351 KM i ostale obaveze u zemlji u iznosu od 1.590.775 KM. Ostale obaveze u zemlji se najvećim dijelom odnose na doprinose za zdravstveno osiguranje penzionera u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu, Federaciji Bosne i Hercegovine i u inostranstvu, te obustave na penzije pojedinih penzionera po osnovu sudskih rješenja. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja ove obaveze su izmirene u iznosu od 1.879.933 KM.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite su iskazane u iznosu od 133.106.075 KM. Odnose se na obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja, a čine ih obaveze za neto penzije za decembar 2022. godine u iznosu od 112.139.904 KM, obaveze po osnovu vraćenih neisplaćenih penzija u tekućoj godini u iznosu od 315.575 KM, obaveze po osnovu vraćenih neisplaćenih penzija iz ranijih godina u iznosu od 516.923 KM, obaveze po osnovu obustava na penzije u iznosu od 3.589.730 KM, obaveze po osnovu članarina udruženjima penzionera u iznosu od 559.029 KM i obaveze po osnovu odštetnih zahtjeva u iznosu od 15.984.914 KM. Obaveze po odštetnim zahtjevima odnose se na obračunate penzije inostranim nosiocima osiguranja u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom

osiguranju. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja ove obaveze su izmirene u iznosu od 116.245.730 KM.

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 1.727.256 KM. Odnose se na rezervisanja za nepovoljne ishode sudskih postupaka. U toku 2022. godine Fond je izvršio ukidanje rezervisanja po navedenom osnovu u ukupnom iznosu od 16.765 KM na osnovu analize i ažuriranja podataka o sudskim sporovima započetim u ranijim godinama. Takođe, u toku 2022. godine izvršena su dodatna rezervisanja u iznosu od 6.888 KM na ime promjena u sudskim postupcima po predmetima koji su započeti u ranijem periodu.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazane su u iznosu od 726.601 KM. Fond je u oktobru 2022. i februaru 2023. godine zaključio dva sporazuma o međusobnom poravnanju doprinosa za period 01.02 – 31.12.2022. godine sa Ministarstvom finansija Republike Srpske i sa Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske. Sporazumi su zaključeni zbog razlike u primjenjenim stopama doprinosa za penzijsko i zdravstveno osiguranje u odnosu na stope propisane Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 119/21). Po navedenom osnovu Fondu je prilikom raspodjele prihoda za redovne i reprogramirane obaveze od strane Ministarstva finansija Republike Srpske dodijeljen veći iznos nego što je trebao biti u skladu sa odredbama člana 3. navedenog Zakona, a na teret prihoda Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske. Tako utvrđena ukupna obaveza Fonda prema Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za navedeni period iznosila je 3.188.279 KM. Navedenim sporazumima greška u raspodjeli prihoda je korigovana. Za navedeni iznos izvršeno je umanjenje na poziciji prihoda po osnovu doprinosa na lična primanja, naknade i prihode osiguranika za obavezno osiguranje Fonda.

6.2.4. Vlastiti izvori

Procjenom fer vrijednosti akcija na dan 31.12.2022. godine, Fond je iskazao rezerve u iznosu od 162.825 KM.

6.3. Vanbilansna evidencija

Pozicije vanbilansne aktive i vanbilansne pasive Fonda na dan 31.12.2022. godine iskazane su u iznosu od 7.372.025 KM, a odnose se na primljene mjenice za obezbjeđenje od rizika realizacije ugovorenih usluga na ime isplate penzija putem tekućih računa i doznaka poštama, kao i mjenice i bankarske garancije primljene od dobavljača kao garancija za dobro izvršenje posla (vrijednost primljenih mjenica i garancija iznosi 6.554.915 KM), neotkupljene stanove nabavljene u periodu do 2001. godine koji su u proceduri otkupa (procijenjena vrijednost stanova iznosi 714.377 KM) i multifunkcionalne kopir-printer aparate uzete u zakup i licence za pristup trezorskom sistemu poslovanja (u vrijednosti od 102.733 KM).

6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U pregledu sudskih sporova navedeno je da je na dan 31.12.2022. godine protiv Fonda vođeno ukupno 64 sudska spora procijenjene vrijednosti 932.675 KM, od čega 23 spora procijenjene vrijednosti oko 50.000 KM na osnovu tužbi penzionera.

Najznačajniji spor u kome je Fond tužena strana je tužba Udruženja malih akcionara „Trebinje prevoz“ a. d. Trebinje na ime naknade materijalne štete zbog umanjenja vrijednosti imovine preduzeća procijenjene vrijednosti 500.000 KM. Postupak je u prekidu.

Fond se pojavljuje kao tražilac izvršenja u 129 postupka i tužilac u 54 predmeta (sporovi za naknadu štete, privredni sporovi i ostali sporovi) od kojih se najveći po iznosu odnosi na tužbu podnesenu protiv Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Federalnog Zavoda PIO/MIO

radi naknade štete u iznosu od 545.000.000 KM (bez troškova sudskog postupka i zateznih kamata). Postupak je u prekidu od 2013. godine, a procjena ishoda spora je odbacivanje tužbe.

6.5. **Obrazloženja uz finansijske izvještaje**

Uz finansijske izvještaje za 2022. godinu sačinjena su i pisana Obrazloženja za period 01.01 – 31.12.2022. godinu, koja pružaju neophodne opšte podatke o Fondu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi, primijenjenim računovodstvenim politikama, kao i dodatna pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima, u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 – *Prezentacija finansijskih izvještaja* i drugih relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor.

Revizijski tim

Vedran Stanetić, s.r.

Branislavka Jovandić, s.r.